

Codi: 111108

Assignatura: Temes d'Història de la Filosofia: Tragèdia àtica i filosofia I

Tipus: Optativa

Crèdits: 6

Cicle: segon

Semestre: primer

Grup: B1

Professor: Antonio Alegre Gorri

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Llengua: castellà

Objectius

Penetrar, en la mesura que es pugui, en la sensibilitat de la cultura i la filosofia de la Grècia antiga, tenint molt present els factors de l'oralitat i la representació.

Temari

La tremenda essència de la conflictivitat, de la guerra (*polemos*) humana en tots els sentits, idea tan ben expressada pel genial Heràclit, es va intentar solucionar en el segle V aC, a Grècia, i sobretot a Atenes, de tres maneres diferents:

- Mitjançant la democràcia, que, per mitjà de la llei, regula els conflictes.
- Mitjançant la tragèdia, que expressa els conflictes, però intenta regular-los per mitjà de la publicitat representativa.
- Mitjançant la filosofia, aquesta dialèctica unificadora que assoleix la multicitat amb Aristòtil.

Hi ha estructures de comportament i de relació universals? Per què, llavors, sols de manera magistral les van expressar els tràgics atenesos? Té molt a veure amb el pas, a tots els nivells, del caos al cosmos, de l'anomia a la llei. La tragèdia àtica ha estat, és i serà font de reflexió inesgotable. En aquest curs tindrem en compte, sens dubte, les diverses potents teories sobre la tragèdia, com ara les de Goethe, Hölderlin, Nietzsche, René Girard, etc. Però farem una cosa que és important: de vegades es teoritza sobre teories sobre la tragèdia àtica sense conèixer-ne els textos directes. La dinàmica serà:

- Llegir totes les tragèdies àtiques conservades.
- Reflexionar-hi des de les diverses teories, però, sobretot, des de les teories dels grecs.

Estudiarem el model antic, és a dir, com els grecs entenen els seus avantpassats recents i contemporanis: per això hem de llegir els diàlegs de Plató on hi hagi notícies sobre els tràgics o els diàlegs constructius en forma de tragèdia; i, òbviament, treballarem la *Poètica* d'Aristòtil.

Recomanacions:

Seria interessant assistir a alguns cursos sobre cultura i religiositat gregues que s'imparteixen a la Facultat de Filologia, i a d'altres d'antropologia cultural. Al començament del curs es donaran indicacions respecte a aquests cursos.

Bibliografia bàsica

1. Fonts

Totes les tragèdies d'Èsquil, Sòfocles i Eurípides. Afortunadament totes estan traduïdes al castellà a Gredos, Madrid. N'hi ha moltes de traduïdes al català a la Bernat Metge de Barcelona. Són esplèndides les traduccions franceses de Les Belles Lettres.
ARISTÒFANES. *Comèdies*. Barcelona: Bernat Metge, 1969-1977, vol. V.
ARISTÒTIL. *Poètica*. Madrid: Gredos; Barcelona: Bernat Metge.
PLATÓ. Els diàlegs que parlen de la tragèdia.

2. Bibliografia secundària

ALSINA CLOTA, J. *Tragedia, religión y mito entre los griegos*. Barcelona: Labor, 1971.
BENJAMIN, W. *El origen del drama barroco alemán*. Madrid: Taurus, 1990.
BOWRA, C. M. *La Atenas de Pericles*. Madrid: Alianza Editorial, 1983.
BURKHARDT, J. *Historia de la cultura griega*. Barcelona: Iberia, 1974.
DODDS, E. R. *Los griegos y lo irracional*. Madrid: Alianza Editorial, 1985.
KAUFMANN, W. *Tragedia y filosofía*. Barcelona: Seix Barral, 1978.
LESKY, A. *La tragedia griega*. Barcelona: Labor, 1973.
—. *Historia de la literatura griega*. Madrid: Gredos, 1989.
MIRALLES, C. *Esquilo, política y tragedia*. Barcelona: Ariel.
NIETZSCHE. *El nacimiento de la tragedia*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
RODRÍGUEZ ADRADOS, F. *Fiesta, comedia y tragedia*. Madrid: Alianza Editorial, 1983.

Es donarà més bibliografia detallada al llarg del curs.

Sistema d'avaluació

El sistema d'avaluació s'especificarà a l'alumnat al començament del curs.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Es farà una avaluació continuada tenint en compte l'assistència i les lectures per fomentar l'oralitat i la representació.